

REGISTERBLAD

Namn:

Datum:

Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län

Områdesnummer: Nr X 27 OMRÅDET OMFATTAR TIDIGARE OBJEKT 27, 28 OCH 29.

Områdesnamn: Los extremrikkärr (Tidigare benämning: Uttertjärnsbäcken och rikkärr söder om Rotsjön samt Tensberg)

Kommun: Ljusdals kommun

Kartblad: 15 F NV

Area: 4 + 7 ha (Uppgift om areal för Tensberg saknas)

Naturgeografisk region: 30. Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m

Riksvärde

Våtmarkskomplex	Rikt soligent kärr	Flora
	Sumpskog	
	Rikt topogent kärr	

Värdeomdöme:

Uttertjärnsbäcken och rikkärr söder om Rotsjön: Båda kärren karaktäriseras av en rik flora med ett stort antal sällsynta och krävande arter. Förekomsten av guckusko, huvudstarr, brudsporre, smalfräken, sumpnycklar och en rad mycket ovanliga mossor ger områdets vegetation och flora mycket höga bevarandevärden. Kärr vid Los är ett våtmarksområde med värdet av ett antal små rikkärr och örtrika sumpskogar. Områdets värden är knutna till den värdefulla rikkärnsfloran. Stortallbergsmyran är ett våtmarksområde med värde av rikt topogent kärr.

Tensberg: Tensberget ligger inom det område vid Los som karaktäriseras av basiska grönstensförekomster. Floran är påfallande rik och antalet arter som påträffats inom det relativt begränsade området är anmärkningsvärt högt (239 st). Den väl undersökta floran ger goda möjligheter att studera den förändrade markanvändningens inverkan på vegetationen. Området är skyddsvärt.

Huvudkriterier:

Uttertjärnsbäcken och rikkärr söder om Rotsjön A, B

C: Kraftigt kalkpåverkade extremrikkärr

D: Mycket artrika våtmarksområden

Tensberg

C. Kalkpåverkad ängsskog och översilningsmarker med rik flora

Förutsättningar för bevarande:

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Stödskriterier: Naturlighet, särprägel, funktion betydelse för floran, sårbarhet

Säkerställande: Rikkärr vid Rotsjön ingår i Natura 2000 SE0630183

Klass I i länsstyrelsens naturvårdsprogram

Områdets huvuddrag:

Uttertjärnsbäcken och rikkärr söder om Rotsjön: Utmed Uttertjärnsbäcken påträffas rikkärr och örtrika sumpskogar av extremriktyp, där en rad intressanta och krävande arter påträffas. Av särskilt intresse är förekomsterna av guckusko och huvudstarr (*Carex capitata*). Den senare förekommer också vid den närbelägna Rotsjön, men har för övrigt inga kända förekomster i länet. Följande sällsynta eller mindre allmänna rikkärrsarter har påträffats i området:

smalfräken	björnbrodd	gräsull
klubbstarr	huvudstarr	fjällskära
guckusko	brudsporre	sumpnycklar

En rad växter som ofta förekommer associerade med guckusko och som vittnar om en örtrik och kraftigt kalkpåverkad flora har också rapporterats

blåsippa	stenbär	liljekonvalj
slätterblomma	midsommarblomster	ormbär
älggräs	strätta	grönyxne
tibast	vitpyrola	tvåblad

Söder om Rotsjön finns ett litet kärr som sluttar mot Nätsjöbäcken. Vegetationen är av extremriktyp med en påfallande stor koncentration av krävande arter.

smalfräken	storgröe	guckusko
björnbrodd	gräsull	tvåblad
fjälldunört (i källa)	huvudstarr	brudsporre
fjällskära	klubbstarr	

Av stort floristiskt intresse är förekomsten av flera nordliga rikkärrsarter i synnerhet huvudstarr (*Carex capitata*). Arten är i länet bara känd från denna och en närbelägen lokal, och utgör därför ett särskilt skyddsvärt inslag.

Också mossfloran är ovanligt artrik och intressant. Ulf Swahn uppger bl a följande rariteter från området:

Cratoneuron commutatum (källklomossa)

Philonotis calcarea (kalkäggmossa)

Meesia uliginosa (svanhalsmossa)

Leiocolea rutheana

Kärr vid Los är ett våtmarksområde med värdet av ett antal små rikkärr och örtrika sumpskogar. Områdets värden är knutna till den värdefulla rikkärrsfloran. Stortallbergsmyran är ett våtmarksområde med värde av rikt topogent kärr.

Tensberg: Tensberget i Los socken är en klassisk växtlokal känd åtminstone sedan slutet av 1800-talet. Floran vid seklets början är väl känd efter en sammanställning från 1925.

Tensbergets berggrund består av grönsten (kalciumrika basiska metavulkaniter). Denna berggrund ger, tillsammans med rörligt grundvatten och även i övrigt gynnsamma förhållanden, upphov till en rik och säregen flora.

Markanvändningen inom området har förändrats radikalt under perioden mellan 1920-talet och 1980-talet, från ängs- och betesmark till produktiv skogsmark. Detta har medfört att många av de typiska ängsväxterna försvunnit och att "nya" växter har vandrat in. Floran är emellertid fortfarande anmärkningsvärt rik. Bland mer ovanliga arter kan följande framhållas: skogsbräsma, sötvedel, underviol och hårstarr. Bland de "nya" arterna inom området förtjänar fyndet av rosenrot (*Sedum rosea*) ett speciellt omnämnande. Den har sin huvudutbredning i fjällen och detta fynd är det första i Hälsingland.

Anmärkningar:15F7D01, 15F8C04 (Msp) 15F7D02

Referenser:

- Hedman, Jan, 1986: Förändringar i florans sammansättning vid Tensberg, Los socken, Hälsingland. Växter i Hälsingland och Gästrikland, Nr 1 1986
- Ståhl, Peter, 1985: Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, naturvårdsenheten 1985:2
- Naturvårdsverket 1994, Myrskyddsplan för Sverige.*
- Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Våtmarksinventering i Gävleborgs län.*
- Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.